

РИЗИКИ В АУДИТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЗЕМЛЯ ЯК АКТИВ ТА ПЕРЕВІРКА ЛЕГІТИМНОСТІ ПРАВ.

Муха Ірина Олегівна
аспірантка 3 року навчання (денної форми)
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: Тесльович Людмила Сергіївна
к.е.н., старший науковий співробітник
відділу обліку та оподаткування
ННЦ «Інститут аграрної економіки» м. Київ

Діяльність аграрних підприємств передбачає наявність основних засобів для виробництва і відповідних матеріальних умов, оскільки вони є одним з найважливіших елементів продуктивних сил. На сьогодні в аграрному бізнесі України простежується тенденція до збільшення земельного банку агрохолдингів. Основним активом у сфері АПК є саме земельний банк, а вміння правильно сформувати земельний банк та будувати систему управління земельними активами – це найважливіша передумова до вдалого підприємства в умовах сьогодення [2]. Особливе місце в системі бухгалтерського обліку займають питання обліку земельних активів, як елементу основного засобу аграрного підприємства. Земельні ресурси є одними з найважливіших серед інших природних ресурсів. Тому однією з умов ведення господарства є правильне використання землі, відтворення та збереження її родючості, що неможливе без отримання якісної інформації з системи бухгалтерського обліку.

Земля, як актив може виступати, як власність аграрного підприємства, так і бути в оренді. За умови що земля виступає власним активом підприємства та не перебуває в оренді у орендаря, аудитору потрібно отримати підтвердження легітимності прав на актив. Земельні ділянки як активи проходять три основні цикли свого існування на підприємстві: надходження земельних ділянок, експлуатація, вибуття землі зі складу активів підприємства. Кожна стадія вимагає на підприємстві чіткого документального оформлення господарських операцій і відображення на рахунках бухгалтерського обліку з метою контролю за фактичним станом об'єктів обліку [3]. Аудитор має отримати обґрунтовану

впевненість в існуванні, оцінці, правах власності, точності та повноті відображення в обліку даних про земельні ділянки. Оскільки земельні ділянки не є об'єктом для нарахування амортизації, їх вартість з часом не змінюється (крім випадків переоцінювання). В умовах сьогодення, все частіше аудитор при аудиті фінансової звітності аграрних підприємств зіштовхується з ймовірним ризиком неточного відображення в обліку земельних ділянок. Це пов'язано зі значною кількістю земельних активів аграрних підприємств, що знаходиться на окупованій території та не можуть надати економічної вигоди. У листі Мінфіну від 10.10.2022 № 41010-06-62/23254 зазначено: «...необоротні активи та запаси, які відображалися в бухгалтерському обліку до введення воєнного стану та які на дату складання фінансової звітності фактично перебувають на тимчасово окупованій території або в районах проведення воєнних (бойових) дій, продовжують обліковуватись у складі активів підприємства [6]. Тобто, аграрне підприємство має провести переоцінку, оцінити негативний вплив змін в економічному і правовому середовищі та визнати суми втрат від зменшення корисності такого активу, провести знецінення до моменту настання умов доступу до земельних ділянок, проведення інвентаризації та прийняття відповідно рішення щодо їх вибуття або відновлення корисності.

Також 17 березня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» № 2120-IX. Цим Законом було внесено певні зміни щодо питань оподаткування землі, зокрема до пп. 69.14 п. 69 підрозд. 10 розд. XX ПКУ [5].

За умови, що підприємство є орендарем, відповідно до МСФЗ 16 «Оренда», аудитор повинен проаналізувати договори на який термін передано в оренду. Виявити договори що є довгостроковими та відповідно до МСФЗ 16 перевірити дисконтування таких договорів [1].

Оскільки аудит фінансової звітності – це незалежна перевірка показників фінансової звітності, за результатами якої формується аудиторський звіт, найчастіше для зовнішніх користувачів на відповідність, оцінку достовірності

фінансової звітності для зменшення аудиторського ризику пропонується проводити, акцентуючи увагу на юридичні сторони справи, оскільки метою аудиту в цьому разі є перевірка дотримання аграрними підприємствами тих специфічних процедур або правил, які їм задані законодавством [4].

Список використаних джерел

1. https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16-ukr_AH-compressed-1.pdf
2. <https://www.kmu.gov.ua/news/vitalii-koval-zemelnyi-bank-nova-istoriia-ahrarnii-haluzi-ukrainy>
3. <https://www.olson.lviv.ua/zemlya-i-neruhomist/zemelni-pitannya/pravovij-audit-zemelnih-obektiv-zemli.html>
4. Організаційні структури управління підприємством. URL: https://pidru4niki.com/1228112847488/ekonomika/organizatsiyne_strukturi_upravlinnya_pidpriyemstvom.
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
6. <https://document.vobu.ua/doc/15589>